

1571

Sygn. akt III SW 138-139/01

UCHWAŁA SĄDU NAJWYŻSZEGO

z dnia 5 grudnia 2001 r.

w sprawie ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych dnia 23 września 2001 r.

Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

przewodniczący, Prezes Sądu Najwyższego: Walerian Sanetra,

sędziowie Sądu Najwyższego: Krystyna Bednarczyk, Teresa Flemming-Kulesza, Katarzyna Gonera, Beata Gudowska, Józef Iwulski, Kazimierz Jaśkowski, Andrzej Kijowski, Roman Kuczyński, Jerzy Kuźniar, Jerzy Kwaśniewski, Zbigniew Myszka, Teresa Romer, Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Barbara Wagner, Andrzej Wasilewski, Andrzej Wróbel,

protokolanci: Eliza Maniewska, Monika Nieznańska

z udziałem Zastępcy Prokuratora Generalnego Ryszarda A. Stefańskiego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej Ferdynanda Rymarza,

po rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu jawnym w dniu 5 grudnia 2001 r. miał na uwadze, co następuje:

I

1. Zgodnie z art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 ze zm.) Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie sprawozdania z wyborów przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą oraz opinii wydanych w wyniku rozpoznania protestów, rozstrzyga o ważności wyborów oraz o ważności wyboru posła lub senatora, przeciwko któremu wniesiono protest.

2. Sprawozdanie Państwowej Komisji Wyborczej z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 23 września 2001 r. informuje o ich prawidłowym przebiegu w 41 okręgowych komisjach wyborczych do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, 40 okręgowych komisjach wyborczych do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej i 24.827 obwodowych komisjach wyborczych oraz o nielicznych, drobnych przypadkach naruszenia prawa wyborczego. W konkluzji Państwowa Komisja Wyborcza uznała, że nie było takich naruszeń prawa wyborczego, które mogłyby wywrzeć wpływ na wyniki głosowania i wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Sąd Najwyższy w składach 3-osobowych wydał 108 postanowień w sprawach z protestów wyborczych (obejmujących także 8 spraw połączonych z innymi do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia). Wyłącznie wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej dotyczyło 41 spraw, 2 sprawy dotyczyły wyłącznie wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, a w większości (w 65 sprawach) rozpoznano protesty zawierające zarzuty

odnoszące się jednocześnie do wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

W odniesieniu do 7 protestów Sąd Najwyższy wydał opinię, że są one uzasadnione, lecz stwierdzone naruszenia prawa nie miały wpływu na wynik wyborów. Cztery zasadne protesty dotyczyły wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. W dwóch sprawach wyborcy udowodnili, że mimo iż jeszcze nie głosowali, to w spisie wyborców przy ich nazwiskach widniały już podpisy, skutkiem czego obwodowe komisje wyborcze nie wydały im kart do głosowania. Dwie pozostałe sprawy dotyczyły ustalania wyników głosowania przez okręgowe komisje wyborcze. W jednej z nich do tych czynności bezpodstawnie nie został dopuszczony pełnomocnik wyborczy, który wyznaczył do tej komisji męża zaufania, obserwującego jej pracę. Druga sprawa dotyczyła uniemożliwienia mężowi zaufania porównania kilku wybranych protokołów głosowania w obwodach z wydrukami komputerowymi. Dwa z uzasadnionych protestów dotyczyły wyłącznie wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. W jednej sprawie Sąd Najwyższy uznał za uzasadniony protest kandydatki na posła, gdyż na liście wyborczej oraz w obwieszczeniu okręgowej komisji wyborczej o zarejestrowaniu tej listy błędnie zaznaczono przy jej nazwisku, że jest bezrobotna. W drugiej sprawie ustalono naruszenie zakazu agitacji wyborczej w lokalu wyborczym. Jeden protest dotyczył wyłącznie wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Sąd Najwyższy stwierdził naruszenie w jednej komisji obwodowej przepisów art. 153 i 158 w związku z art. 190 Ordynacji wyborczej polegające na błędnym informowaniu wyborców przez członków tej komisji o rezygnacji jednego z kandydatów na senatora, a także naruszenie art. 203 ust. 1 pkt 4 tej ustawy przez nieuznanie głosów ważnie oddanych na tego kandydata.

Protestów nieuzasadnionych wpłynęło 16, w tym 6 odnoszących się jednocześnie do wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Opinie o bezzasadności tych protestów miały podstawy w ustaleniu przez Sąd Najwyższy stanu faktycznego odmiennego niż przedstawiony w proteście względnie w wadliwym rozumieniu przepisów prawa wyborczego przez wnoszącego protest. Ta druga okoliczność była przyczyną uznania bezzasadności — między innymi — protestu kwestionującego prawidłowość części IV lit. B pkt 1 załącznika do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 22 sierpnia 2001 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych, dotyczących zadań i trybu pracy w przygotowaniu i przeprowadzeniu głosowania w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 23 września 2001 r. (Monitor Polski Nr 29, poz. 496 ze zm.). Zdaniem wnoszącego protest na pod-

stawie tych wytycznych komisje obwodowe — z naruszeniem art. 160 i 161 Ordynacji wyborczej — kwalifikowały jako nieważne głosy wyborców w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, którzy na tej samej liście okręgowej postawili znak „x” w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego lub więcej kandydatów, a nadto zamieścili inne znaki lub zamazania w kratkach obok nazwisk innych kandydatów. Uznając bezzasadność tego zarzutu, Sąd Najwyższy stwierdził, że kratka z lewej strony obok nazwiska kandydata na posta jest szczególnym miejscem karty do głosowania. Umieszczenie w niej jakiegokolwiek innego zaznaczenia niż znak „x” powoduje, że głos jest nieważny.

Bez dalszego biegu Sąd Najwyższy pozostawił 84 protesty, jako że nie spełniały one wymagań przewidzianych Ordynacją wyborczą. Większość z nich (47) była przedwczesna. Przyczyny tego można upatrywać w późniejszym otwarciu terminu do składania protestów w wyborach parlamentarnych — to jest od dnia ogłoszenia ich wyników w Dzienniku Ustaw (art. 79 ust. 1 Ordynacji wyborczej) niż w odbywających się niecały rok wcześniej wyborach prezydenckich — to jest od dnia podania wyników wyborów do wiadomości publicznej (art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544).

W jednej sprawie postępowanie zostało umorzone.

4. Prokurator Generalny wniósł o podjęcie uchwał, że wybory do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzone w dniu 23 września 2001 r., których wyniki podane zostały do publicznej wiadomości w obwieszczeniach Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 26 września 2001 r. opublikowanych w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 października 2001 r. Nr 109, poz. 1186 i 1187 — są ważne.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wniósł o uznanie wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych dnia 23 września 2001 r. za ważne.

II

Sąd Najwyższy, po rozważeniu sprawozdania Państwowej Komisji Wyborczej i opinii w sprawach z protestów wyborczych, przy uwzględnieniu obwieszczeń Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 26 września 2001 r. o wynikach wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 23 września 2001 r. (Dz. U. Nr 109, poz. 1186 i 1187) oraz biorąc pod uwagę wniosek Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej, na podstawie art. 101 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 82 ust. 1—3 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 ze zm.)

stwierdza ważność wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych dnia 23 września 2001 r.

Przewodniczący: *Walerian Sanetra*

Prezes Sądu Najwyższego

Sędziowie Sądu Najwyższego: *Krystyna Bednarczyk, Teresa Flemming-Kulesza, Katarzyna Gonera, Beata Gudowska, Józef Iwulski, Kazimierz Jaśkowski, Andrzej Kijowski, Roman Kuczyński, Jerzy Kuźniar, Jerzy Kwaśniewski, Zbigniew Myszka, Teresa Romer, Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Barbara Wagner, Andrzej Wasilewski, Andrzej Wróbel*